SCIENCE PROBLEMS.UZ

ISSN 2181-1342

Actual problems of social and humanitarian sciences
Актуальные проблемы социальных и гуманитарных наук

Ijtimoiy-gumanitar fanlarning dolzarb muammolari

4-son (5-jild)
2025

ISSN: 2181-1342 (Online)
Сайт: https://scienceproblems.uz
DOI: 10.47390/SPR1342V5I4Y2025

SCIENCEPROBLEMS.UZ

IJTIMOIY-GUMANITAR FANLARNING DOLZARB MUAMMOLARI

№ 4 (5) – 2025

АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ СОЦИАЛЬНО-ГУМАНИТАРНЫХ НАУК

ACTUAL PROBLEMS OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES

TOSHKENT-2025

BOSH MUHARRIR:

Isanova Feruza Tulqinovna

TAHRIR HAY'ATI:

07.00.00- TARIX FANLARI:

Yuldashev Anvar Ergashevich – tarix fanlari doktori, siyosiy fanlar nomzodi, professor, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi;

Mavlanov Uktam Maxmasabirovich – tarix fanlari doktori, professor, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi;

Xazratkulov Abror – tarix fanlari doktori, dotsent, O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti.

Tursunov Ravshan Normuratovich – tarix fanlari doktori, O'zbekiston Milliy Universiteti;

Xolikulov Axmadjon Boymahammatovich – tarix fanlari doktori, O'zbekiston Milliy Universiteti;

Gabrielyan Sofya Ivanovna – tarix fanlari doktori, dotsent, O'zbekiston Milliy Universiteti.

Saidov Sarvar Atabullo o'g'li – katta ilmiy xodim, Imom Termiziy xalqaro ilmiy-tadqiqot markazi, ilmiy tadqiqotlar bo'limi.

08.00.00- IQTISODIYOT FANLARI:

Karlibayeva Raya Xojabayevna – iqtisodiyot fanlari doktori, professor, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti;

Nasirxodjayeva Dilafruz Sabitxanovna – iqtisodiyot fanlari doktori, professor, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti;

Ostonokulov Azamat Abdukarimovich – iqtisodiyot fanlari doktori, professor, Toshkent moliya instituti;

Arabov Nurali Uralovich – iqtisodiyot fanlari doktori, professor, Samarqand davlat universiteti;

Xudoyqulov Sadirdin Karimovich – iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti;

Azizov Sherzod O'ktamovich – iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent, O'zbekiston Respublikasi Bojxona instituti;

Xojayev Azizxon Saidaloxonovich – iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent, Farg'ona politexnika instituti

Xolov Aktam Xatamovich – iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi;

Shadiyeva Dildora Xamidovna – iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent v.b, Toshkent moliya instituti;

Shakarov Qulmat Ashirovich – iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent, Toshkent axborot texnologiyalari universiteti

09.00.00- FALSAFA FANLARI:

Hakimov Nazar Hakimovich – falsafa fanlari doktori, professor, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti;

Yaxshilikov Jo'raboy – falsafa fanlari doktori, professor, Samarqand davlat universiteti;

G'aybullayev Otabek Muhammadiyevich – falsafa fanlari doktori, professor, Samarqand davlat chet tillar instituti;

Saidova Kamola Uskanbayevna – falsafa fanlari doktori, "Tashkent International University of Education" xalqaro universiteti;

Hoshimxonov Mo'min – falsafa fanlari doktori, dotsent, Jizzax pedagogika instituti;

O'roqova Oysuluv Jamoliddinovna – falsafa fanlari doktori, dotsent, Andijon davlat tibbiyot instituti, Ijtimoiy-gumanitar fanlar kafedrasi mudiri;

Nosirxodjayeva Gulnora Abdukaxxarovna – falsafa fanlari nomzodi, dotsent, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Turdiyev Bexruz Sobirovich – falsafa fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent, Buxoro davlat universiteti.

10.00.00- FILOLOGIYA FANLARI:

Axmedov Oybek Saporbayevich – filologiya fanlari doktori, professor, O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti;

Ko'chimov Shuxrat Norqizilovich – filologiya fanlari doktori, dotsent, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Hasanov Shavkat Ahadovich – filologiya fanlari doktori, professor, Samarqand davlat universiteti;

Baxronova Dilrabo Keldiyorovna – filologiya fanlari doktori, professor, O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti;

Mirsanov G'aybullo Qulmurodovich – filologiya fanlari doktori, professor, Samarqand davlat chet tillar instituti;

Salaxutdinova Musharraf Isamutdinovna – filologiya fanlari nomzodi, dotsent, Samarqand davlat universiteti;

Kuchkarov Raxman Urmanovich – filologiya fanlari nomzodi, dotsent v/b, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Yunusov Mansur Abdullayevich – filologiya fanlari nomzodi, Oʻzbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi;

Saidov Ulugbek Aripovich – filologiya fanlari nomzodi, dotsent, Oʻzbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi.

12.00.00- YURIDIK FANLAR:

Axmedshayeva Mavlyuda Axatovna – yuridik fanlar doktori, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Muxitdinova Firyuza Abdurashidovna – yuridik fanlar doktori, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Esanova Zamira Normurotovna – yuridik fanlar doktori, professor, Oʻzbekiston Respublikasida xizmat koʻrsatgan yurist, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Hamroqulov Bahodir Mamasharifovich – yuridik fanlar doktori, professor v.b., Jahon iqtisodiyoti va diplomatiya universiteti;

Zulfiqorov Sherzod Xurramovich – yuridik fanlar doktori, professor, Oʻzbekiston Respublikasi Jamoat xavfsizligi universiteti;

Xayitov Xushvaqt Saparbayevich – yuridik fanlar doktori, professor, Oʻzbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi;

Asadov Shavkat Gʻaybullayevich – yuridik fanlar doktori, dotsent, Oʻzbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi;

Ergashev Ikrom Abdurasulovich – yuridik fanlari doktori, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Utemuratov Maxmut Ajimuratovich – yuridik fanlar nomzodi, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Saydullayev Shaxzod Alixanovich – yuridik fanlar nomzodi, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Hakimov Komil Baxtiyarovich – yuridik fanlar doktori, dotsent, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Yusupov Sardorbek Baxodirovich – yuridik fanlar doktori, dotsent, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Amirov Zafar Aktamovich – yuridik fanlar doktori (PhD), Oʻzbekiston Respublikasi Sudyalar oliy kengashi huzuridagi Sudyalar oliy maktabi;

Joʻrayev Sherzod Yuldashevich – yuridik fanlar nomzodi, dotsent, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Babadjanov Atabek Davronbekovich – yuridik fanlar nomzodi, dotsent, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Normatov Bekzod Akrom oʻgʻli — yuridik fanlar boʻyicha falsafa doktori, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Rahmatov Elyor Jumaboyevich — yuridik fanlar nomzodi, Toshkent davlat yuridik universiteti;

13.00.00- PEDAGOGIKA FANLARI:

Xashimova Dildarxon Urinboyevna – pedagogika fanlari doktori, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Ibragimova Gulnora Xavazmatovna – pedagogika fanlari doktori, professor, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti;

Zakirova Feruza Maxmudovna – pedagogika fanlari doktori, Toshkent axborot texnologiyalari universiteti huzuridagi pedagogik kadrlarni qayta tayyorlash va ularning malakasini oshirish tarmoq markazi;

Kayumova Nasiba Ashurovna – pedagogika fanlari doktori, professor, Qarshi davlat universiteti;

Taylanova Shoxida Zayniyevna – pedagogika fanlari doktori, dotsent;

Jumaniyozova Muhayyo Tojiyevna – pedagogika fanlari doktori, dotsent, Oʻzbekiston davlat jahon tillari universiteti;

Ibraximov Sanjar Urunbayevich – pedagogika fanlari doktori, Iqtisodiyot va pedagogika universiteti;

Javliyeva Shaxnoza Baxodirovna – pedagogika fanlari boʻyicha falsafa doktori (PhD), Samarqand davlat universiteti;

Bobomurotova Latofat Elmurodovna — pedagogika fanlari boʻyicha falsafa doktori (PhD), Samarqanddavlatuniversiteti.

19.00.00- PSIXOLOGIYA FANLARI:

Karimova Vasila Mamanosirovna – psixologiya fanlari doktori, professor, Nizomiy nomidagi Toshkent davlat pedagogika universiteti;

Hayitov Oybek Eshboyevich – Jismoniy tarbiya va sport boʻyicha mutaxassislarni qayta tayyorlash va malakasini oshirish instituti, psixologiya fanlari doktori, professor

Umarova Navbahor Shokirovna– psixologiya fanlari doktori, dotsent, Nizomiy nomidagi Toshkent davlat pedagogika universiteti, Amaliy psixologiyasi kafedrasi mudiri;

Atabayeva Nargis Batirovna – psixologiya fanlari doktori, dotsent, Nizomiy nomidagi Toshkent davlat pedagogika universiteti;

Shamshetova Anjim Karamaddinovna – psixologiya fanlari doktori, dotsent, Oʻzbekiston davlat jahon tillari universiteti;

Qodirov Obid Safarovich – psixologiya fanlari doktori (PhD), Samarkand viloyat IIB Tibbiyot boʻlimi psixologik xizmat boshligʻi.

22.00.00- SOTSIOLOGIYA FANLARI:

Latipova Nodira Muxtarjanovna – sotsiologiya fanlari doktori, professor, Oʻzbekiston milliy universiteti kafedra mudiri;

Seitov Azamat Poʻlatovich – sotsiologiya fanlari doktori, professor, Oʻzbekiston milliy universiteti;

Sodiqova Shohida Marxaboyevna – sotsiologiya fanlari doktori, professor, Oʻzbekiston xalqaro islom akademiyasi.

23.00.00- SIYOSIY FANLAR

Nazarov Nasriddin Ataqulovich –siyosiy fanlar doktori, falsafa fanlari doktori, professor, Toshkent arxitektura qurilish instituti;

Boʻtayev Usmonjon Xayrullayevich –siyosiy fanlar doktori, dotsent, Oʻzbekiston milliy universiteti kafedra mudiri.

OAK Roʻyxati

Mazkur jurnal Vazirlar Mahkamasi huzuridagi Oliy attestatsiya komissiyasi Rayosatining 2022-yil 30-noyabrdagi 327/5-son qarori bilan tarix, iqtisodiyot, falsafa, filologiya, yuridik va pedagogika fanlari boʻyicha ilmiy darajalar yuzasidan dissertatsiyalar asosiy natijalarini chop etish tavsiya etilgan ilmiy nashrlar roʻyxatiga kiritilgan.

“Ijtimoiy-gumanitar fanlarning dolzarb muammolari” elektron jurnali 2020-yil 6-avgust kuni 1368-sonli guvohnoma bilan davlat roʻyxatiga olingan.

Muassis: “SCIENCEPROBLEMS TEAM” mas’uliyati cheklangan jamiyati

Tahririyat manzili:

100070. Toshkent shahri, Yakkasaroy tumani, Kichik Beshyogʻoch koʻchasi, 70/10-uy. Elektron manzil: scienceproblems.uz@gmail.com

Bogʻlanish uchun telefon:

(99) 602-09-84 (telegram).

IJTIMOIY-GUMANITAR FANLARNING
DOLZARB MUAMMOLARI
5-jild, 4-son (Aprel, 2025). - 502 bet.

MUNDARIJA

07.00.00 – TARIX FANLARI

Maxmudov Mansurjon Abdug'opporovich
TARIXIY ASARLAR VA ULARNI O'RGANISH: MILLIY ZIYOLILAR TOMONIDAN OLIB BORILGAN TADQIQOTLAR 12-17

Qurbonov Xurshid Raupovich
O'ZBEKISTONDAN JANUBIY URALGA SAFARBAR QILINGAN "MEHNAT ARMIYACHILARI" VA ULARNING TA'MINOTI 18-22

Salayev Fazliddin Shamsiddin o'g'li
O'ZBEKISTONDA DEMOGRAFIYANING RIVOJLANISH TARIXI VA SHAKLLANISHI 23-28

Abbasov Behzod Baxtiyorovich
FARG'ONA OBLASTIDA TASHKIL QILINGAN XO'JALIKLARDA IJTIMOIY MUAMMOLAR VA KO'CHIRILGAN AHOLINING YANGI SHAROITGA MOSLASHISHI (1946-1965) 29-35

Mirzaliyev Ulug'bek, Klichev Ulug'bek
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI MILLIY ARXIVLAR FAOLIYATINI TASHKIL ETISH BORASIDAGI ISHLAR VA ISLOHOTLAR 36-39

Tursunova Gavhar Begmuradovna
ROSSIYA IMPERIYASINING SIRDARYO VILOYATIDA OLIB BORGAN MA'MURIY-SIYOSIY BOSHQARUV TIZIMI (XIX ASRNING IKKINCHI YARMI – XX ASR BOSHLARI) 40-50

Vaxobov Doston Abdumannob o'g'li
IKKINCHI JAHON URUSHI YILLARIDA MAKTAB, TIBBIYOT VA SOG'LIQNI SAQLASH XODIMLARINING G'ALABAGA QO'SHGAN HISSASI 51-54

Sodiqova Yulduzxon Maxamat qizi
O'ZBEKISTONDA MAKTAB TA'LIMINI ISLOH QILINISHI VA UNDAGI O'ZGARISHLAR (1991-2024 yy) 55-59

Maxmudov Umrbek Baxtiyorovich
QUYI SIRDARYOBO'YI HUDUDLARIDA OLIB BORILGAN ARXEOLOGIK TADQIQOTLAR VA ULARNING NATIJALARI 60-64

Yo'ldosheva Gulbahor Nuriddinovna
MUSTAQILLIK YILLARIDA O'RTA UMUMTA'LIM MAKTABLARINING AHVOLI VA MODDIY – TEXNIKA BAZASINING MUSTAHKAMLANISHI (QASHQADARYO VA SURXONDARYO VILOYATLARI MISOLIDA) 65-69

Mardiyeva Guzal Karimovna
XOTIN-QIZLARNING 1950-1980-YILLARDA SAMARQAND VILOYATI ILM-FAN SOHASINI RIVOJLANTIRISHDAGI O'RNI 70-75

Narziyev Rustambek Xaydarovich
HARAKATLAR STRATEGIYASIDA NOGIRONLIGI BOR YOSHLAR UCHUN YARATILGAN IMKONIYATLAR 76-80

Abdullayev Ilhomjon Ikromjonovich
XIX ASR OXIRI – XX ASR BOSHLARIDA NAMANGAN SHAHRINING
IJTIMOIY-IQTISODIY HAYOTI 81-87

Sodiqova Maxbubaxon Raxmonaliyevna
O'ZBEKISTONNING MILLIY HUNARMANDCHILIGI RIVOJIDA
IPAKCHILIKNING O'RNI 88-92

G'ulomjon Jumanazarovich Axmedov
O'ZBEKISTON TARIXIDA KONCHILIK ISHI VA METALLURGIYA RIVOJLANISHI 93-99

08.00.00 – IQTISODIYOT FANLARI

Abdullayev Zafarbek Safibullayevich
BARQARORLIK REYTINGI ORQALI FISKAL INTIZOM VA BIZNES MUHITINI
RAG'BATLANTIRISHNING O'ZBEKISTON TAJRIBASI 100-116

Юлдашева Надира Викторовна
«ГОСУДАРСТВЕННЫЕ ЗАКУПКИ ПОД КОНТРОЛЕМ:
ИНСТИТУЦИОНАЛЬНЫЙ АНАЛИЗ УЗБЕКСКОЙ МОДЕЛИ МОНИТОРИНГА» 117-123

Maxsudov Sherzod Solijonovich
ERKIN IQTISODIY ZONALARDA INVESTITSIYA JOZIBADORLIGINI OSHIRISH 124-128

Xaitov Oxunjon Nomoz o'g'li
TURISTIK VA REKREATSION KLASTERNING MUVAFFAQIYATLI
FAOLIYAT YURITISH TAMOYILLARINI TIZIMLASHTIRISH 129-135

Xadimova Aziza Abdufattoyevna
SAMARQAND VILOYATINING DEMOGRAFIK O'ZGARISHLARI
VA IQTISODIY RIVOJLANISHI 136-145

Tashpulatov Giyos Toxirovich
XORIJIY BAHOLOVCHI TASHKILOTLAR REYTINGI VA RENKINGINI BAHOLASHDA
KOMPLEKS YONDASHUVNING QO'LLANILISHI TAHLILI
(ROSSIYADAGI BAHOLOVCHI TASHKILOTLAR MISOLIDA) 146-159

Ulug'muradova Nodira Berdimuradovna
O'ZBEKISTONDA KICHIK BIZNESNI RIVOJLANTIRISHDA
INSON KAPITALINING TA'SIRI 160-164

Tursunxodjayeva Shirin Zafar qizi
"QUTIDA RO'YXATGA OLISH" (SHELF-REGISTRATION) AMALIYOTINI JORIY ETISH 165-169

09.00.00 – FALSAFA FANLARI

Komilov Ro'zi Rabiyevich
OILA BARQARORLIGINI TA'MINLASHDA MODDIY VA MA'NAVIY
OMILLARNING FALSAFIY TAHLILI 170-172

Хакимов Эркин
ЗНАНИЕ ЛОГИКИ КАК УСЛОВИЕ ФОРМИРОВАНИЯ КУЛЬТУРЫ
МЫШЛЕНИЯ В ИНФОРМАЦИОННОМ ОБЩЕСТВЕ 173-180

Usmonova Laylo Raxmatullayevna
SHARQ FALSAFASIDA INSON MUAMMOSI 181-185

Karimov Yo'ldosh Ergashevich
TARIXNI SOXTALASHTIRISHNING TARIXIY TAFAKKURGA TA'SIRI MASALALARI 186-191

Агзамходжаева Шахноза Саидматмабовна
О ЦЕЛИ И СОДЕРЖАНИИ ЧЕЛОВЕЧЕСКОЙ ЖИЗНИ, ДУХОВНОМ СОВЕРШЕНСТВЕ (ПО ПРОИЗВЕДЕНИЯМ АЛИШЕРА НАВАИ) 192-195

Rustamov Ramz Rizoqulovich
ZAMONAVIY IQTISODIY TARGʻIBOT VA UNING OʻZIGA XOS XUSUSIYATLARI 197-204

Evatov Salimjon
MARKAZIY OSIYODA TASAVVUFIY TAFAKKUR RIVOJI: IX-XII ASRLAR MEROSI 205-209

Turobov Yorqinjon Yoqub oʻgʻli
ISLOM TA'LIMOTIDA SIYOSAT VA HOKIMIYAT FALSAFASI 210-213

Toshpulatov Odil Nodirovich
IJTIMOIY MUNOSABATLARDA AMORALIZM VA IMMORALIZMNI OLDINI OLISHDA MAVJUD ME'YORLARNING AHAMIYATI 214-217

Kunisheva Nadira Julanovna
"IJTIMOIY BAGʻRIKENGLIK" TUSHUNCHASINI TADQIQ ETISHNING ILMIY-NAZARIY MASALALARI 218-223

Eshpulatov Inoyat
FAXRIDDIN ROZIY YASHAGAN DAVR: IJTIMOIY-SIYOSIY VAZIYAT VA MA'NAVIY MUHIT 224-231

10.00.00 – FILOLOGIYA FANLARI

Nuniyazova Shaxlo Ulugbekovna
OʻZBEK ONOMASTIKASIDA GIDRONIMLARNING LINGVOMADANIY SHAKLLANISHI 232-236

Алиева Эльвина Аметовна
ЛЕКСИЧЕСКИЙ И ЛЕКСИКО-СИНТАКСИЧЕСКИЙ ПОВТОРЫ С РАСПРОСТРАНЕНИЕМ В ХУДОЖЕСТВЕННЫХ ОЧЕРКАХ М. ЦВЕТАЕВОЙ 237-243

Usmanova Sevara
INGLIZ VA OʻZBEK TARIXIY ROMANLARIDA TARIXIY HAQIQAT VA BADIIY TOʻQIMA 244-251

Ochilov Ulug'bek Sayfulloyevich
MAGIK REALIZMNING MADANIYAT VA ADABIYOTGA TA'SIRI 252-260

Daminova Rahima Malikovna
ATOYI SHE'RIYATINING BADIIY LATOFATI 261-266

Yusupov Asror
PUBLITSISTIK MATNLARDA UCHROVCHI LINGVOKULTUROLOGIK BIRLIKLAR TARJIMASIGA LEKSIKOGRAFIK YONDASHUV 267-271

Ruziyeva Nasiba Kenjayevna
VLADIMIR GEORGEVICH GAKNING TARJIMA MASALALARIGA DOIR TADQIQOTLARI 272-276

Batirkhanova Madina Oybekovna
COMPONENT ANALYSIS OF SOMATIC PHRASEOLOGISMS IN ENGLISH FICTION 277-281

Sirojiddinova Shakhribonu
THE FORMATION OF MYTHOLOGY AND THE INFLUENCING FACTORS 282-285

12.00.00 – YURIDIK FANLAR

Xodjiev Yunus Muxitdinovich
DAVLAT XIZMATLARI VA FUQAROLIK-HUQUQIY XIZMATLAR TUSHUNCHASI HAMDA OʻZIGA XOS XUSUSIYATLARI 286-292

Wang Cong
RESEARCH ON LEGAL ISSUES OF PERSONAL INFORMATION PROTECTION 293-300

Ли Адик
К ВОПРОСУ О ПОНЯТИИ И КЛАССИФИКАЦИИ ВИДОВ ФИНАНСИРОВАНИЯ ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ 301-310

Abdurashidova Zarina Turgʻun qizi
FUQAROSIZLIKKA QARSHI MUROSASIZLIK: HUQUQIY CHORALARNING NAZARIY VA AMALIY JIHATLARI 311-315

Axmatov Olimjon Odilovich
"KRIPTO-AKTIVLAR VA VALYUTA QIMMATLIKLARINI QONUNGA XILOF RAVISHDA OLISH, OʻTKAZISH VA AYIRBOSHLASH: IQTISODIY, HUQUQIY XAVF-XATARLAR VA ULARNING OLDINI OLISHDA SUN'IY INTELLEKTNING OʻRNI" 316-322

Xatamov Toʻlqin Tojiddinovich
KUCHLI TA'SIR QILUVCHI VA GIYOHVANDLIK VOSITALARINI YANGI TURLARINI NOQONUNIY MUOMALASI BILAN BOGʻLIQ JINOYATLARNING NAZARIY-HUQUQIY TAHLILI 323-329

Kuchimova Shaxlo
VORISLIK HUQUQIDA MEROS MAJBURIYATI 330-337

O'rinova Dilshoda Adhamovna
OILAVIY ZOʻRAVONLIK JINOYATINING KRIMINOLOGIK TAVSIFI HAMDA USHBU TURDAGI JINOYATLARDA AYOLLAR JABRLANISHINI OLDINI OLISH BOʻYICHA FARGʻONA TAJRIBASI 338-347

Geng Zhimin
RESEARCH ON THE INDEPENDENCE OF THE INTERNATIONAL CRIMINAL COURT...... 348-351

Xidirov Mexroj Qilich oʻgʻli
ELEKTRON TOʻLOV VOSITALARI ORQALI SODIR ETILADIGAN FIRIBGARLIK JINOYATLARINING SABABLARI, ULARNING SODIR ETILISHIGA IMKON BERUVCHI OMILLAR 352-357

Тулаганов Элмурод
ВОПРОСЫ ПРОТИВОДЕЙСТВИЯ КОРРУПЦИИ В УСЛОВИЯХ ЦИФРОВОЙ ТРАНСФОРМАЦИИ 358-367

Bozorboyev Farruh, Boboxonov Akromxon
DASTLABKI TERGOV BOSQICHIDA PROTSESSUAL HARAKATLARNI SODDALASHTIRISH: XOLIS INSTITUTI 368-374

Abbosov Mirsulton Mirsharof oʻgʻli
JINOYAT QONUNCHILIGIDA SUN'IY INTELLEKT TUSHUNCHASI VA UNING IJTIMOIY XAVFLILIGI 375-382

Mamatov Islom Qosim o'g'li
DAVLAT XARIDLARI BILAN BOG'LIQ JINOYATLARNI FOSH ETISH USULLARI, AMALIYOTDAGI MUAMMOLAR VA TAKLIFLAR 383-392

Kamilov Oybek
O'ZBEKISTONNING MIGRATSIYA SOHASIDA MINTAQAVIY TASHKILOTLAR VA XORIJIY DAVLATLAR BILAN HAMKORLIGINI RIVOJLANTIRISH MASALALARI 393-402

Абророва Камола Саидмухторовна
ВЛИЯНИЕ МЕЖДУНАРОДНОГО КОММЕРЧЕСКОГО АРБИТРАЖА НА ИНВЕСТИЦИОННЫЙ КЛИМАТ УЗБЕКИСТАНА: ПРОБЛЕМЫ, РЕШЕНИЯ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ 403-410

Ne'matova Muborak Odiljonovna
RAQAMLI FUQAROLIKNING MOHIYATI VA UNI SHAKLLANTIRISHGA OID DOLZARB MUAMMOLAR (O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI MISOLIDA) 411-418

Jabbarova Yulduz Ibrohim qizi
"HUQUQNI QO'LLASH AMALIYOTIGA SUN'IY INTELLEKTNI INTEGRATSIYA QILISHNING AXLOQIY VA HUQUQIY MASALALARI"........ 419-427

Agzamova Qizlarxon Baxtiyorovna
INSOFLI EGALLOVCHINING HUQUQIY MAQOMIGA OID AYRIM MASALALAR 428-432

Shomirzayev Saxodulla, Sherkulov Azamat
VALYUTA QIMMATLIKLARINI BOJXONA CHEGARASIDAN OLIB O'TISH BILAN BOG'LIQ HUQUQBUZARLIKLARNI ANIQLASH VA JAVOBGARLIK ASOSLARI 433-441

Jumanazarov Faxriddin Erkinovich
KONTRAFAKT MAHSULOTLAR KONTRABANDASI NATIJASIDA INTELLEKTUAL MULK HUQUQI BUZILISHINING NAZARIY-HUQUQIY JIHATLARI........ 442-448

Ergashev Sharifjon Shuhrat o'g'li
YASHIRIN IQTISODIYOTNING JAMIYAT IJTIMOIY-IQTISODIY FAOLIYATIGA TA'SIRI VA UNGA QARSHI KURASHISHDA BOJXONA AUDITINING O'RNI 449-457

Mansurov Arslon Askarovich
"IJTIMOIY DAVLAT" TAMOYILINING YANGI O'ZBEKISTON SHAROITIDAGI HUQUQIY MAQOMI VA XALQARO TAJRIBA BILAN TAQQOSLAMA TAHLILI 458-463

13.00.00 – PEDAGOGIKA FANLARI

Abdullayev Yashnarjon Mahkamovich
"JISMONIY MADANIYAT NAZARIYASI VA METODIKASI" FANIDAN NAZARIY MASHG'ULOTLARNI O'TKAZISH METODIKASI 464-470

Yusubjanova Musharraf Tursunali qizi
EHTIMOLLAR NAZARIYASI VA MATEMATIK STATISTIKANI UMUMTA'LIM MAKTABLARIDA O'QITISH: XORIJIY TAJRIBA VA ILMIY YONDASHUVLAR 471-475

Fayzullayeva Gulchexra, Kurbonova Gulmira
BO'LAJAK O'QITUVCHILARDA KOLLABORATIV O'QUV MUHITINI LOYIHALASH KO'NIKMALARINI RIVOJLANTIRISH: INNOVATSION YONDASHUVLAR VA ISTIQBOLLAR 476-481

Yaqubov Fazliddin Muxitdinovich
ILMIY-TADQIQOTCHILIK KOMPETENTLIGINING MAZMUNI VA TARKIBIY TUZILISHI 482-485

Mirsanova Moxira Xusniddin qizi
FANTASTIK IFODA SHAKLLARI VA UNING BADIIYATI 486-491

Tursinova Zoxida Sharabidinovna
TA'LIM SIFATINI OSHIRISHDA MAKTAB O'QITUVCHILARNING PEDAGOGIK MAHORATINI BAHOLASH MEXANIZMLARINING TAKOMILLASHUVIDA TA'LIM MENEJMENTINING O'RNI 492-496

Раббимова Нодира Таштемировна
ТЕХНОЛОГИЯ РАЗВИТИЯ КРИТИЧЕСКОГО МЫШЛЕНИЯ ПРИ ПРЕПОДАВАНИИ ИНФЕКЦИОННЫХ БОЛЕЗНЕЙ В ВУЗЕ 497-501

Ijtimoiy-gumanitar fanlarning dolzarb muammolari
Actual Problems of Humanities and Social Sciences
Volume 5 | Issue 4 | 2025
ISSN Online: 2181-1342

Received: 16 March 2025
Accepted: 5 April 2025
Published: 15 April 2025

Article / Original Paper

ARCHAEOLOGICAL RESEARCH CONDUCTED IN THE LOWER SYRDARYA REGION AND THEIR RESULTS

Makhmudov Umrbek Bakhtiyorovich
Urganch University of Innovations, head of the department
e-mail: umrbekmaxmudov0088@gmail.com

Abstract. The research paper presents archaeological excavations carried out in the Lower Syrdarya region in the 20th century, their results, as well as valuable scientific information about the socio-economic life of the region in ancient times based on archaeological materials.

Keywords: S.P.Tolstov, L.M.Levina, Inkordarya, Kuvondarya, Djonidarya and Eskidaryalik, Chirikrabot, Djetiasar, Uygarak, Tagisken.

QUYI SIRDARYOBO'YI HUDUDLARIDA OLIB BORILGAN ARXEOLOGIK TADQIQOTLAR VA ULARNING NATIJALARI

Maxmudov Umrbek Baxtiyorovich
Urganch innovatsion universiteti,
kafedra mudiri

Annotatsiya. Tadqiqot ishida Quyi Sirdaryobo'yi hududlarida XX asrlarda olib borilgan arxeologik qazishma ishlari va ularning natijalari, shuningdek, arxeologik materiallar orqali qadimgi davrda hududning ijtimoiy-iqtisodiy hayotiga doir ilmiy ma'lumotlar bayon qilingan.

Kalit so'zlar: S.P.Tolostov, L.M.Levina, Inkordaryo, Quvondaryo, Jonidaryo va Eskidaryoliq, Chirikrabot, Jetiasar, Uygarak, Tagisken.

DOI: https://doi.org/10.47390/SPR1342V5I4Y2025N10

Kirish. Insoniyat sivilizatsiyasi taraqqiyoti natijasida Quyi Sirdaryoni Eskidaryoliq, Jonidaryo, Quvondaryo va Inkordaryolar irmoqlarining suv sathi ko'tarilishi munosabati bilan atrofdagi tepalik va balandlik yon qismlarining boy tabiiy resurslari odamzodning kelib joylashib, kundalik amaliy faoliyatlarini olib borishiga keng imkoniyat yaratgan. Quyi Sirdaryo geografik joylashishi jihatidan o'ziga xos xususiyatlariga ega, ya'ni to'rt tomoni ochiqligi, doimiy suv manbasiga ega bo'lishi hududining sernam bo'lishi, uy chorvachiligini yanada rivojlantirishga imkon beradigan o'simlik dunyosi mavjudligi ko'zga tashlanadi. Shu bilan birga mazkur hududning shakllanishida Sirdaryo, uning Eskidaryolik, Jonidaryo, Quvondaryo va Inkordaryolarning ahamiyati beqiyos bo'ldi. Sirdaryoning Jonidaryo, Quvondaryo va Inkordaryolarning gidrologik jihatlari bilan qo'shni hududlardan farqlanish xususiyatlariga ega [2, Б. 157-161].

Adabiyotlar sharhi. Rossiya imperiyasi o'zbek xonliklarini harbiy harakatlar natijasida tarkibiga qo'shib olingandan keyin o'zbek xonliklari hududini har tomonlama o'rganish maqsadida har sohaning mutaxassislarini yuborishni boshlagan. Rossiya xonliklar hududidagi

tabiiy manbalarni oʻrganish maqsadida geolog, geograf va tarix fanlarini puxta oʻzlashtirib olgan vakillarini yuborgan. Masalan, Sharqshunos olim A.L.Kun, A.V.Kaulbars, M.I.Ivanin, A.Ye.Rossikova, N.A.Dimo asarlarida arxeologik yodgorliklar (Ayozqal'a-1,2,3, Katta Guldursun, Jampiqqal'a, Eresqal'a) yodgorliklari joylashishi mudofaa tuzilmalari toʻgʻrisida ma'lumotlari oʻrin olgan [1, C. 250-275].

XX asr arxeologik qazishma ishlarini shartli ravishda quyidagi tarixiy davrga ajratish mumkin.

Birinchi tarixiy davr XX asr 30-yillari oʻrtalari – 1940-yillari. Mazkur tarixiy davrda Xorazm ekspeditsiyasi xodimlari tomonidan arxeologik qidiruv ishlari natijasida Uzboy, Sariqamish, Quyi Amudaryo, Sirdaryoning quyi va oʻrta qismlarida arxeologik yodgorliklarni roʻyxatga olish, ularda qisman qazishma ishlari olib borilishi natijasida arxeologik yodgorliklarning joylashish xaritasi ishlab chiqilgan (Oʻrta Osiyoning ilk arxeologik yodgorliklar kartografiyasi).

Shu bilan birga Xorazm ekspeditsiyasi asosiy e'tiborni XX asrning 30-40-yillarida Amudaryoning oʻng va soʻl sohili hududlarida aholi turar-joylarida keng miqyosida arxeologik izlanishlarni olib borgan boʻlsa, Quyi Sirdaryo mazkur jarayonlardan chekkada qolgan.

Ikkinchi davr 1946 – 1992-yillar. Xorazm ekspeditsiyasi arxeologiya-etnografiya atamasi bilan XX asrning 40-yil oʻrtalaridan boshlab geografik kenglikda arxeologik tadqiqotlarni olib borish jadal kechgan.

Metodologiya. Tadqiqot davomida bir nechta uslublar, jumladan ma'lumotlarning qiyosiy tahlili, sintez, shuningdek, davriy ketma-ketlik, xolislik, reallik kabi tamoyillaridan foydalanildi.

Tahlil va natijalar. 1946-yilda Xorazm ekspeditsiyasi Qizil Oʻrda shahridan 300 km. janubiy-gʻarbida Jonidaryo irmogʻi sohili hududida Chirikrabot yodgorligida qazishma ishlari olib borilishi natijasida uning topografik joylashishi aylana tuxumsimon shaklda (50 ga), ikki qatorli mudofaa devori bilan oʻrab olingan, devor oʻz navbatida toʻgʻri burchakli burjlarga egaligi aniqlandi. Tashqi devor oʻq otish shinaklarga ega. Devor atrofi xandaq bilan oʻrab olingan. Yodgorlikdan olingan ashyolar mil. avv. V-II asrlarga oid boʻlgan [14, C. 177-182]. Aynan shu yilda Chirikrabotdan 40 km shimoli-sharqiy tekisligida Bobishmulla bino qilingan boʻlib, uning tarxi toʻgʻriburchak shaklida umumiy maydoni 3 ga tashkil etgan [15, Б. 396-397].

Tadqiqotchilar qayd qilishicha, Chirikrabot madaniyatiga oid 40 ga yaqin dafn inshootlari, shundan 18 tasi arxeologik jihatdan oʻrganilgan. Xom gʻishtdan tiklangan maqbaralar, ularning tarxi halqasimon shaklda barpo qilingan [4, C. 37-56].

1958 – 1959-yillarda Xorazm ekspeditsiyasi Inkordaryo irmogʻi havzasidagi janubiy va shimoliy Tagisken maqbaralarida [19, C. 34], 1971-1974-yillarda L.M.Levina esa Jetiasar yodgorliklarida qazishma ishlarini olib borgan [11, C. 37-56].

Jetiasar madaniyatiga oid yodgorliklar toʻrt tomoni mudofaa devorlari bilan oʻrab olingani, tashqi devor oʻz navbatida, aylana shaklda burjlar joylashganligi, devor va burjlari nayza oʻqli shinaklarga egaligi, aholi himoyalanish sharoitida oʻtroqlashganligini aks ettirgan boʻlsa-da, aholining ayrim guruhlari oʻtroq va chorvador boʻlishgan. Mazkur jarayonda yuz bergan madaniy yangiliklar mil. avv. VIII-V asrlarda oʻz ma'nosini topgan [9, C. 10].

1948-yilda Sirdaryoni Quvondaryo irmoqlari atroflarida roʻyxatga olingan yetti yodgorliklardan biri Altinasarda arxeologik izlanishlar olib borilishi natijasida yodgorlikning topografik tuzilishi notoʻgʻri trapetsiya shaklida ekanligi, geografik joylashish oʻrni 16 ga. teng

ekanligi aniqlandi. Yodgorlikning ichki qismi janubi-sharqiy va janubi-gʻarbiy qismlarga boʻlingan. Yodgorlikda arxeologik izlanishlar natijasida olingan ashyolar milodiy III-IV asrlarga oid boʻlgan [16, C. 16-17].

Sirdaryoning Eskidaryolik oʻzaniga tutashgan Inkordaryo va Jonidaryo oraligʻida sak qabilalarning yodgorliklari roʻyxatga olingan va ularda arxeologik qazish ishlarini 1948 – 1949, 1951-yillar S.P.Tolstov, Y.A.Rapoport, M.A.Orlovo, T. A. Jdanko, 1973 – 1991-yillarda L.M.Levina rahbarligidagi arxeologik guruh qazishma ishlarini davom ettirgan. 1959-yilda Inkordaryo sohillari boʻylab Qizil Oʻrda shahridan 200 km janubi-gʻarbda joylashgan chorvador qabilalar tomonidan qoldirilgan mozor-qoʻrgʻonlar, shimoli-janubiy Tagisken guruhlariga ajratilib 70 dan ortiq mozoq-qoʻrgʻonlar oʻrganilgan [17, C. 81].

1960 – 1961-yillardagi arxeologik guruh Shimoliy Tagisken atrofida 11 ta qoʻrgʻonlarda arxeologik izlanishlarni olib borish natijalari mil. avv. IX-VIII yoki X-VIII asrlarga oid xom gʻishtdan tiklangan maqbaralar oʻrganilgan [18, C. 150-175]. Arxeologik tadqiqotlar natijalariga koʻra, Tagisken majmuasidagi dafn inshootlari binokorlik bilimini puxta oʻzlashtirib olgan hunarmandlar tomonidan qurilgan, ularning tarhi toʻrtburchak va halqasimon shaklda boʻlib, ularning balandligi 6-8 metrni tashkil etgan [17, C. 80-87].

Xorazm ekspeditsiyasi xodimlari Inkordaryo boʻylarida roʻyxatga olingan arxeologik yodgorliklar mil. avv. VII-V asrlarga oid boʻlib, saklar madaniyatiga oid Janubiy Tagisken va Uygarak mozor-qoʻrgʻonlarda, jumladan, 70 dan ziyodida qazish ishlarini olib borganlar [7, C. 60-65].

Mozor-qoʻrgʻonlarning biri boʻlgan Uygarakda olib borilgan qazishma ishlar natijasida uning koʻtarma holati ikki metrni, aylanasi 22 – 27 m. tashkil etgan. Uygarakda toʻgʻriburchak chuqurlarga murdalar kiyim-kechak va poyabzalda dafn etilgani, mozorlar usti poya qamish va shox-shabba bilan berkitilgani, yogʻoch ustunlar yordamida devorlar sinch kulbasimon maqbaralar, murdalar yer ustiga qoʻyilganligi aniqlangan [6, C. 201-207].

XX asr 60-yillaridan boshlab Sirdaryo Inkordaryo irmogʻi sohili adogʻiga tutashgan hududda mil. avv. VII-V asrlarga mansub boʻlgan Uygarak mozor-qabrlari (jami 70 ta mozorlarida qazish ishlari olib borilgan) o’rganilishi natijasida u yerdan tuzilishi toʻgʻriburchak, keng chuqurlar tarzida, kiyim anjomlari qoʻyilgan, lekin jasadlar suyaklari oʻrganilmagan, ular qabrlarda kuydirilgan [7, C. 60-65].

Jonidaryo irmogʻi quyi havzasi atroflarida Chirikrabot yodgorliklari majmuasiga tegishli aholi tomonidan qoldirilgan 40 ta dafn inshootlari oʻrganilishi natijasida ularning aksariyati dumaloq reja tuzilishiga ega boʻlganligi aniqlandi va 2 tasi toʻgʻriburchak shaklda boʻlgan. Shulardan 18 ta dafn inshootida tekshirish ishlari olib borilib, ularning diniy e’tiqodlarini yoritadigan manbalar olingan [4, C. 37-56].

1948-yildan Xorazm ekspeditsiyasi Quyi Amudaryo hududida hamda Sirdaryoni Quvondaryo irmogʻi quyi havzasi hududida Jetiasar (17 ta yodgorlik) roʻyxatga olingan, shu yodgorliklardan biri Altinasar yodgorligida qazish ishlari olib borilgan. Yodgorlik notoʻgʻri trapetsiya shaklda, umumiy egallagan geografik oʻrni 16 ga. Toʻrt tomonini oʻrab olgan mudofaa devor qoldiqlari koʻzga tashlanadi. Yodgorlik milodiy III-IV asrlarga oid boʻlgan [16, C. 16-17].

Altinasarni “Katta-uyi”- hajmi 150x150 m, balandligi 12 – 15 m tepalikdan asosiy arxeologik ashyolar olingan, uy-xonalari devor qurilishida xom gʻisht (kvadrat) shaklda qoʻllanilgan. S.P.Tolstov xulosasiga koʻra, Jetiasar hududi geografik jihatidan shimoliy tomonda Jusali dashti gʻarbida esa Quvondaryo oʻzaniga borib tutashgan hudud ekologik jihatdan qulay

boʻlganligi munosabati bilan aholi zich joylashganligini 17 manzilgoh isbot qiladi. Jetiasar yodgorliklari aksariyati mudofaa devorlar bilan oʻrab olinganligi tarixiy vaziyat noziklashganligidan dalolat beradi.

Xorazm ekspeditsiyasi Chirikrabot va Jetiasar yodgorliklarida qazish ishlari olib borilishi barobarida Quyi Sirdaryo hududlarida dala amaliyotini ham olib borib, Sirdaryoni Inkordaryo irmogʻi quyi etaklarida 70 dan ziyod dafn inshootlari roʻyxatga olinib, ular shimoliy va janubiy Tagisken majmualariga birlashtirilgan [17, C. 81]. 1960-1961-yillar Xorazm ekspeditsiyasi xodimasi M.A.Itina Shimoliy Tagisken majmuasiga oid 70 dan ortiq dafn inshootlarini roʻyxatga olgan, shulardan 11 tasini arxeologik jihatidan oʻrganib, mil.avv. IX-VIII yoki X-VIII asrlarga oidligi va ular xom gʻishtdan bino qilinganligi aniqlandi [18, C. 150-175].

Shimoliy Tagisken dafn inshooti me'moriy uslubi murakkab reja asosida avvallari puxta ishlab chiqilgan, toʻrtburchak hamda halqasimon gumbazli maqbara tevarak atrofda bunday dafn inshootlari qurilmagan. Hunarmandlar avvaldan puxta oʻzlashtirib olgan bilimini aks ettirishga muvaffaq boʻlganlar. Ammo, Xorazm ekspeditsiyasi xodimlari asarlarida Tagisken maqbarasi nozik did bilan qurilgan.

Mil.avv. VI asr oxiri — V asrda Tagisken majmuasi hunarmandlari janubiy tomonda loy binokorligi bilimi asosida Janubiy Tagisken maqbarasini bino qilganlar [12, Б. 41].

Mil. avv. V-III asrlarga kelganda Jonidaryo va Inkordaryo oraligʻiga joylashgan aholi kundalik faoliyatida turar-joylar qurilishida vaziyat boshqacha tus olgan. Mil.avv. V asrga kelganda aholi tomonidan turar-joylar goh katta boʻlsin, goh kichik hajmli boʻlsin toʻrt tomoni mudofaa devor bilan oʻrab olingan, tashqi devor yarim aylana burjlarga ega boʻlgan [17, C. 81]. Istehkomli turar-joylar qurilishini, rejaviy tasvirini aks ettirgan hunarmand vakillari Tagiskenli yoki qaysi hududdan kelganliklari masalasida fikr-mulohazalar tadqiqotchilar nashrlarida kuzatilmaydi. Nazarimizcha, Bozorqal'a aholisi vakillari Jetiasar turar-joylar qurilishi aktiv qatnashganlar degan xulosaga kelish mumkin.

Xulosa va takliflar. Tadqiqot ishi doirasida quyidagicha xulosalar qoʻlga kiritildi: Quyi Sirdaryo hududlarining geografik holati Sirdaryo va uning oʻzanlari Eskidaryolik, Quvondaryo, Inkordaryo va Jonidaryo faoliyatlari bilan bogʻliq Quyi Sirdaryo hududlari geografik jihatdan qulay, tabiati va suv manbasi doimiyligi jihatidan insoniyatning kelib joylashib, tabiiy resurslardan foydalanib kasbi-korlarini belgilab olib, xoʻjalik sohalarini rivojlantirishiga keng imkoniyatni yaratgan. Hududda tosh davri, mezolit davri ovchi-termachilarining madaniy izlari arxeologik jihatdan oʻrganilmagan, neolit davri urugʻ jamoalari madaniy izlari Boshquduq, Jalpaq manzilgohlarida etnik jarayonlar kechgan. Mil. avv. III ming yillikdan — VII asrgacha Quyi Sirdaryo hududlarining aholisi toʻgʻrisida ma'lumotlar kuzatilmaydi. Mil. avv. VII-V asrlarda Quyi Sirdaryo hududlarida kechgan tarixiy-etnik jarayonlar Uygarak hamda Jetiasar madaniyati ijodkorlari tomonidan qoldirilgan mozorlar misolida yoritilgan. Quyi Sirdaryo hududlarida oʻrnashgan aholi turar-joylari, qabr-mozorlarida keng qamrovli ravishda olib borilgan arxeologik izlanishlari natijalari orqali tarix fani sahifasi yangi ilmiy ma'lumotlar bilan boyishiga xizmat qiladi.

Adabiyotlar/Литература/References:

1. А.Кун. Культура оазиса Низовьев Амударьи // ЗИРГО. СПБ. 1874. Т.Х. – С. 250-275.
2. Баратов П. Ўзбекистон табиий географияси. – Тошкент.: "Ўқитувчи", 1996. – Б. 157-161.

3. Баратов П., Маматқулов М., Рафиқов А. Ўрта Осиё табиий географияси. – Тошкент, “Ўқитувчи”, 2002. – Б. 283-291.
4. Вайнберг Б. И., Левина Л. М. Чирикрабатская культура // Низовье Сырдарьи в древности. – М.: “Наука”, 1993. – С. 37-56.
5. Вишневская О. А. Культура сакских племён низовья Сырдарьи в VII-V веках до н.э. // ТХАЭЭ. – М.: 1973. – С. 160.
6. Вишневская О. А., Итина М. А. Ранние саки Приаралья: проблемы археологии. – М.: “Наука”, 1971. – С. 201-207.
7. Вишневская О. А. Культура сакских племён Сырдарьи в VII-V веках до н.э. // ТрХАЭЭ. – М.: “Наука”, 1973. Т. VIII. – С. 60-65.
8. Димо Н.А. Почвенные исследования в бассейне Амударьи // Ежегодник отдела земельных улучшений за 1913 – 1914 часть-2.
9. Итина М. А. Хорезмская экспедиция – основной итоги и перспективы исследований. Культура и искусство Древнего Хорезма. – М.: “Наука”, 1981. – С. 10.
10. Каульбарс А.В. Низовья Амударьи, Описание по собственным исследованиям в 1873 г. – СПб, 1881. Т-3.
11. Левина Л. М. Новые исследования памятников Жетиасарской культуры в Восточном Приаралье. Ранние кочевники Средней Азии и Казахстана. – Л.: “Наука”, 1975. – С. 42-46.
12. Левина Л. М., Вайнберг Б. И. Чирикрабатская культура // Низовье Сырдарьи в древности. – М.: “Наука”, 1993. – С. 37-56.
13. Матяқубов Х. Х. Хоразм воҳаси бронза асри ва илк темир даври тарихи (маданият, ижтимоий-иқтисодий ва сиёсий муносабатлар муаммолари). – Тошкент.: “Алишер Навоий номидаги Ўзбекистон Миллий кутубхонаси нашриёти”, 2017. – Б. 41.
14. Россикова А.Е. По Амударье от Петро-Александровска до Нукуса // Исторический вестник СПб. 1902. Т. 28. – С. 641-643.
15. Толстов С.П. Хорезмская археологическая-этнографическая экспедиция. АН СССР. 1946. // Известия академии наук. – М. 1947. – № 2. – С. 177-182.
16. Толстов С.П. Қадимги Хоразм маданиятини излаб. – Тошкент: “Фан”, 1964. – Б. 396-397.
17. Толстов С. П. Работы Хорезмской археолого-этнографической экспедиции АН СССР 1945 – 1948 гг. // ТХАЭЭ. – М.: “Наука”, 1952. – С. 16-17.
18. Толстов С. П. По древним дельтам Окса и Яксарта. – М.: “Наука”, 1962. – С. 81. 18. Толстов С. П., Итина М. А. Саки низовья Сырдарьи (по материалам Тагискена). – М.: 1966. – С. 150-175.
19. Толстов С. П., Жданко Т.А., Итина М.А. Работы Хорезмской археолого-этнографической экспедиции в 1958 – 1961 гг. МХЭ. – М.: “Наука”, Вып. 6, 1963. – С. 34.
20. Яблонский Л. Г. Исследование могильника Сакарчага 1 // АО. 1981. – М.: “Наука”, 1983. – С. 482-483.
21. Яблонский Л. Г. Раскопки курганов в Северной Туркмении // АО. 1983. – М.: “Наука”, 1985. – С. 559.

SCIENCEPROBLEMS.UZ

IJTIMOIY-GUMANITAR FANLARNING DOLZARB MUAMMOLARI

№ 4 (5) – 2025

АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ СОЦИАЛЬНО-ГУМАНИТАРНЫХ НАУК

ACTUAL PROBLEMS OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES

“Ijtimoiy-gumanitar fanlarning dolzarb muammolari” elektron jurnali 2020-yil 6-avgust kuni 1368-sonli guvohnoma bilan davlat roʻyxatiga olingan.

Muassis: “SCIENCEPROBLEMS TEAM” mas’uliyati cheklangan jamiyati

Tahririyat manzili:

100070. Toshkent shahri, Yakkasaroy tumani, Kichik Beshyogʻoch koʻchasi, 70/10-uy. Elektron manzil: scienceproblems.uz@gmail.com

Bogʻlanish uchun telefon:

(99) 602-09-84 (telegram).